

ΠΑΡΘΕΝΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Δ. Παπαροηγόπουλος

Ανταπόδοσις

Χαρακτήρ πολιτικός εις πράξιν και σκηνήν μίαν

Παρθενών, Αθηνών

τμ. 2, τχ. 20 (Νοέμβριος 1872), σ. 1105-1108

ΑΝΤΑΠΟΛΟΓΙΣ

ΧΑΡΑΚΤΗΡ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ

ΕΙΣ ΠΡΑΞΙΝ ΚΑΙ ΣΚΗΝΗΝ ΜΙΑΝ

Πρόσωπα

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ. ΕΥΡΙΑΙΚΗ.

Γραφείον ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἀναξαγόρου· ἐπὶ τοῦ γραφείου ἐφημερίδες, διατάγματα, διαταγαί· τὸ δωμάτιον εἶναι λίαν ἀτημέλητον, τὰ ἐπιπλα λίαν κοινά καὶ πεπαλιωμένα.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

(ἀναγινώσκων τὸν «Δίωνα»)

«Ἡ οἴησις τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τοσοῦτον προβαίνει ὥστε ἀναγκάζει αὐτὸν νὰ κύπτῃ ἐνίοτε ὅπως μὴ προσκρούσῃ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν ἀστέρων. Τοσοῦτον δὲ φίλαυτος εἶναι καὶ τοσαύτην ἔχει πεποίθησιν εἰς τὰς ἰδίας αὐτοῦ ἀρετὰς, ὥστε καὶ τοὺς εἰρωνικωτέρους ἐπαίνους καὶ τὰς ὑβριστικωτέρας ὑπερβολὰς ἐκλαμβάνει ὡς ἀληθῆ καὶ εὐλικρινῆ θαυμασμόν», (ρίπτων τὴν ἐφημερίδα) Καὶ λοιπὸν, ἰδοὺ ἡ τρίτη δύναμις τῶν συνταγματικῶν κρατῶν, ἡ δημοσιογραφία, εἰς τί συνίσταται· διὰ καλῶς λελεγμένης καὶ μετὰ προσποιητοῦ πάθους ἐκφερομένης περιόδου, ἀγωνίζονται νὰ προκαταλάβωσι τὰ πλήθη, νὰ καταρρίψωσι τὸν πολιτικὸν εἰς τὸ βάραθρον.

(κρούεται ἡ θύρα)

Τίς εἶνε πάλιν.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ.

(εἰσερχομένη καὶ χαιρετῶσα)

Κύριε Ἀναξαγόρα.

[ΠΑΡΘΕΝΩΝ — ΕΤΟΣ Β΄.]

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Κυρία μου, τοὺς πρωθυπουργοὺς σπαινωῶς ἐνθυμεῖται τὸ ὠραῖον φύλλον, ἐνῶ τὸ μὴ ὠραῖον κάθηται ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτῶν νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ εἶναι τῇ ἀληθείᾳ, λίαν βαρύ.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Ἀναλαμβάνετε ἔκουσίως τὸ βάρος, οὐδεὶς σᾶς ἠνάγκασε πρὸς τοῦτο.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Καὶ σεῖς λοιπὸν;

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Πόσοι εἶναι πρόθυμοι νὰ σᾶς ἀπαλλάξωσι ἀπὸ τῶν μεριμνῶν τούτων! Καὶ ὅμως διὰ χειρῶν καὶ ποδῶν ἀπομακρύνετε τοὺς σωτήρας ἐκείνους.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Ἔστω εἶμαι μαθητὴς σας καὶ ὁ διδάσκαλος ἔχει τὸ δικαίωμα πάντοτε καὶ ἂν ὑπερβῆ αὐτὸν ὁ μαθητὴς, νὰ ἐπιπλήττῃ· μάλιστα ὅταν διδάσκαλος εἶναι οἱ δύο αὐτοὶ καλοὶ ὀφθαλμοί, τὰ πορφυρᾶ χεῖλη, ἡ κόμη καὶ τὰ λοιπὰ τῆς κυρίας Εὐριδίκης.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Τὴν εἰρωνίαν ἀπὸ τοῦ ἐπαίνου διακρίνει ἐλαφρὸν μόνον μεῖδιμα. Ἄλλὰ ἔστω, δὲν πρόκειται περὶ τούτου. Ἐχω ἀποσολὴν, καὶ ἀποσολὴν λίαν σπουδαίαν.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Σπουδαίαν; δὲν ἀρμόζει ἡ σοβαρότης αὕτη εἰς γυναῖκας.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Εἶναι λοιπὸν ἀποκλειστικὸν προνόμιον τῶν ἀνδρῶν;

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Μάλιστα, κυρία μου, ἀποκλειστικὸν τῶν ἀνδρῶν δυστύχημα.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Ἴδου ἐγὼ ἡ ἐξαιρέσις. Καὶ σᾶς βεβαίω ὅτι πρόκειται περὶ σπουδαιοτάτου πράγματος.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Ἄς ἴδωμεν. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι σήμε-

ρον τὰ πάντα ἐγένοντο σπουδαία· καὶ οὐδὲν σπουδαιότερον τῆς κόνεως τῶν κωνώπων, περὶ ἧς ἐγράφησαν προκηρύξεις πομπωδέστεραι τῶν γραφεισῶν κατὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ ἀτμοῦ.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Ἐν ὀνόματι τῆς ἀρχαίας ἡμῶν συμπαθείας . . .

ΑΝΑΣΤΑΓΟΡΑΣ

Εἶπατε κάλλιον ἐν ὀνόματι τοῦ Διός.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Διατί;

ΑΝΑΣΤΑΓΟΡΑΣ

Διότι ἀμφότεροι οὗτοι οἱ Θεοὶ ἐξέλιπον.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Ἀναζῶσιν ὅμως ἐνίοτε εἰς περιπαθεῖς καρδίας.

ΑΝΑΣΤΑΓΟΡΑΣ

Ἄλλὰ τότε πάσχουσι τὸ τοῦ Λαζάρου· προτιμῶσι νὰ μὴ ἀνεβίωσιν ποτέ· τοσοῦτον οἰκτρὸν θέαμα ἐπιδεικνύουσι. Ἄλλ' ἐντούτοις λέγετε.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Ζητῶ ὁμόνοιαν, σύμπραξιν, φιλίαν ὅλων τῶν κομμάτων.

ΑΝΑΣΤΑΓΟΡΑΣ

(ἀνακηδῶν)

Πῶς; εἰσθε πολιτικὸς ἀπεσταλμένος; Ζητοῦσι λοιπὸν νὰ μὲ παρασύρῳσιν ὅπως ὁ Περικλῆς τοὺς ἐναντίους διὰ τῆς Ἀσπασίας; Ἄλλὰ τὴν καρδίαν περιβάλλει καλῶς ὁ θώραξ τῆς μέσης ἡλικίας.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Σκώπτετε; εἶναι πικρὸν τὸ σκῶμμα τοῦτο δι' ἐμέ. Νομίζετε ὅτι φιλοπατρίαν ἔχει ὁ ἀνὴρ μόνον, ἢ δὲ γυνὴ πρέπει νὰ ἔχη καὶ ἔχει μόνον φιλαρέσκειαν; Ἀπατᾶσθε καὶ νῦν.

ΑΝΑΣΤΑΓΟΡΑΣ

Καὶ νῦν;

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Καὶ πάντοτε. Ἡ γυνὴ ἀγαπᾷ πλείο-

τερον τοῦ ἀνδρὸς τὴν πατρίδα· τοῦλάχιστον ἐν ὥρᾳ κινδύνων ἐκτελεῖ ὑπὲρ τὸ καθήκον αὐτῆς, ἐνῶ μόλις, καὶ εἶναι σπάνιον καὶ θαυμαστὸν τοῦτο, μόλις ὁ ἀνὴρ ἐκτελεῖ τὸ καθήκον αὐτοῦ. Ζητῶ λοιπὸν ὁμόνοιαν, φιλίαν, σύμπραξιν ὅλων τῶν κομμάτων.

ΑΝΑΣΤΑΓΟΡΑΣ

Εἰσθε γυνὴ, δηλαδὴ ζητεῖτε τὰ ἀδύνατα. Εἰς τὸν ἔρωτα ζητεῖτε φαντασιώδεις ἐραστὰς, εἰς τὴν πολιτικὴν ιδεώδη πολιτεύματα καὶ ιδεώδεις πολιτικούς. Ἡ κοινωνία εὐτυχῶς δὲν ἀποτελεῖτε ἐξ ἀγγέλων. Λέγω εὐτυχῶς, κυρία μου, διότι θὰ ἦτο λίαν μονότονος καὶ στερούμενος πάσης εὐφυΐας ὁ μεταξὺ ἀγγέλων βίος.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Λοιπὸν ζητῶ ιδεώδεις πολιτικούς; Εἶναι λίαν ὑπεράνθρωπος ἡ αἴτησίς μου;

ΑΝΑΣΤΑΓΟΡΑΣ

Ἐπὲρ τὰς δυνάμεις πολιτικοῦ ἀνδρὸς. Πόσον εἶναι εὐμορφα τὰ χεῖλησας! τί κρίμα νὰ λαλῶσι περὶ πολιτικῶν πραγμάτων.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Δὲν σᾶς ἀρκεῖ ἡ πολιτικὴ ἀλλὰ καὶ εἰς πάντα ὑποκρίνεσθε;

ΑΝΑΣΤΑΓΟΡΑΣ

Ὅστις γνωρίζει νὰ ὑποκρίνεται καλῶς, ἐκεῖνος ἔχει καὶ τὴν δύναμιν νὰ ἄρχῃ. Ἐσο κύριος σεαυτοῦ λέγει ἡ ἠθικὴ, ἦτοι, ἔσο ὑποκριτής.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Ἴσως εἶναι ἀληθὲς τοῦτο· ἐντούτοις ἀπαντήσατε . . .

ΑΝΑΣΤΑΓΟΡΑΣ

Ὅστις εἶναι μεμονωμένος ἔχει ἀτομικότητα, κυρία μου· ἡ ἐνωσις, καὶ ὁμιλῶ πάντοτε περὶ πολιτικῆς ἐνώσεως, πιθανὸν νὰ ἐνισχύῃ τὸ ὅλον, ἀλλὰ καταστρέφει τὸ ἄτομον· καὶ ὁ Ἕλληνας καὶ μάλιστα ὁ πολιτικὸς Ἕλληνας ἐπιθυμεῖ νὰ μείνῃ ἀτομικότης. Τὰ στάδιον τῆς ἐνεργείας τοῦ Ἕλληνος ὑπῆρξε πάντοτε

ἀτομικόν. Εἶναι ψευδέστατον ὅτι ὁ Ἕλληνας εἶναι δημοκρατικός, ἀπεναντίας ὁμιλεῖ ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας διότι ἕκαστος δι' αὐτῆς ἐλπίζει νὰ ἄρξῃ εὐχερέστερον. Ἡ κλασικὴ ἀρχαιότης ἀποτελεῖται ἐκ δέκα ἢ δεκαπέντε προσώπων· καὶ ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας ὁ Ἕλληνας ἐπάλεσεν ὡς ἄτομον κατὰ τῆς δουλείας καὶ εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτὸν ὡς ἄτομον ἐπάλαισεν· ἡ φιλοδοξία ἐγένετο φύσις αὐτοῦ.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Καὶ ὅπως ὁ χωρικός γίνεται ληστής διὰ νὰ ψαλῆ ὑπὸ τῶν δημοτικῶν ἀσμάτων, οὕτω καὶ ὁ πολίτης γίνεται πολιτικός χάριν τῆς ὑστεροφημίας.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Θέλετε νὰ παύσω ὦν Ἀναξαγόρας μεταβαλλόμενος εἰς τέρας τι πολυκέφαλον, ἀνώνυμον ἢ ἑτερόνυμον; Θέλετε νὰ γίνω ὄργανον ἀντὶ αἰτίου; Ἀλλοίμονον εἰς τὰ ἔθνη ἐκεῖνα εἰς ἃ ἐξέλιπον αἱ συζητήσεις καὶ ἐρημώθη τὸ στάδιον τῆς πάλης.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Οὐδέποτε ἐνόησα τὴν φιλοδοξίαν πρὸς βλάβην τοῦ ἔθνους.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Πρὸς βλάβην τοῦ ἔθνους; τίς σὰς τὸ εἶπεν; Οἱ πολλοὶ δὲν ἔχουσιν εὐθύνην, ὁ εἰς ὅμως φέρει τὸ βάρος τῶν πράξεών του. Καὶ τίς πάλιν σὰς εἶπεν ὅτι ἡ ἔνωσις ἔσεται πρὸς ὠφέλειαν τοῦ ἔθνους; Δὲν θὰ πίπτουσι τὰ ὑπουργεῖα ὡς οἱ χάρτινοι οἰκίσκοι· πιθανόν· ἀλλὰ τὸ μόνιμον εἶναι πάντοτε ἐπικίνδυνον, εἶναι ὀπισθοδρομικόν. Μόνιμος εἶναι ὁ θάνατος· ἐνῶ ἐν τῷ ἐφημέρῳ καὶ ἂν δὲν ἐπέλθῃ καλὸν, δὲν κατορθοῦται ὅμως νὰ ἐπέλθῃ καὶ βλάβη.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Καὶ τότε πρὸς τί ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ φιλοδοξία.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Αἰ, κυρία! ἐπιτρέψατε νὰ σὰς ἐρω-

τήσω πρὸς τί ἡ ἐρωτοτροπία καὶ ἡ φιλαρέσκεια ἦν εἰς τοσοῦτον βαθμὸν εἴχετε; Δὲν λέγω, ἔχετε, διότι ἡ φιλαρέσκεια καὶ ἡ πολιτικὴ ἀντιμάχονται ὡς τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ. Ἐνθυμεῖσθε ὅτι μ' ἐσύρατε αἰχμάλωτον καὶ ὅτι μ' ἐνίκησατε πάντοτε εἰς πᾶν ἐρωτος ζήτημα.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Ἴδου ὅτι δὲν δύναμαι ἤδη νὰ σὰς νικήσω.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Διότι εὐκολώτερον δύναται τις νὰ διοικήσῃ ὄχι κράτος, ἀλλὰ κράτη ὀλόκληρα, εὐκολώτερον δύναται νὰ καταβάλῃ πάντα πολιτικὸν ἀντίπαλον ἢ νὰ νικήσῃ γυναῖκα φιλάρεσκον.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Εὐχαριστῶ. Ἀλλὰ μὴ λησμονεῖτε ὅτι ἰσχύς σας εἶναι ἡ δημαγωγία, δηλαδή τὸ ψεῦδος καὶ ἡ ὑποκρισία.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

(Συνοφροῦνται, ἀλλ' ἀμέσως λαμβάνει πάλιν ἱλαρὸν ἔθος).

Ὅπως ἡ ὑμετέρα ἰσχύς ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ ἀκκισμοῦ καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου. Δημαγωγεῖτε διὰ τοῦ στολισμοῦ καὶ τῆς φιλαρεσκείας, διὰ τῶν μειδιαμάτων καὶ τῶν βλεμμάτων.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

(ἐν ὄργῃ)

Ἐξηντλήθη ἐνχαριστοῦσα, προσέξατε.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Ἐλθσμένησα· δημαγωγεῖτε ἐνίστε καὶ ὀργιζομένη καὶ κλαίονσα.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Ἀφετε κατὰ μέρος τὰς γυναῖκας· μὴ παίξετε αἰωνίως. Καὶ ἂν κακῶς ἐκφράξω τὰς ἰδέας καὶ ἂν κακῶς δικαιολογῶ τὴν αἰτησίην μου οὐχ ἤττον τιμήσατε τὴν πρόθεσίν μου.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Ἡ πρόθεσις ἀγιάζει τὰ μέσα· ἔχετε δίκαιον Ἰησοῦτου καὶ γυναικὸς ἀξίωμα.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Τὸ ἔθνος βαίνει κατὰ κρημνοῦ.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

(μειδιῶν.)

Ποσάκις ἠκούσατε ὅτι ὁ ἔραστής ὑμῶν θέλει αὐτοκτονήσει; Καὶ ἐγὼ ἄλλοτε (ψηλαφᾶται) καὶ ὁμῶς ζῶ καὶ ὑγιαίνω.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Εἰσθε χωρὶς καρδίαν.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Ἄν ἐννοεῖτε καρδίαν τὴν μωρὰν εὐαισθησίαν ἐξ ἧς ὁ ἄνθρωπος γίνεται ἔρμαιον πάσης περιστάσεως, μὰ τὸν τοῦ Διὸς κεραυνόν, διαμαρτύρομαι ὅτι δὲν ἔχω τοιαύτην καρδίαν.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Ἐπὶ τέλους ποῖαι εἶναι αἱ ἀρχαί σας.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Νόστιμος ἐρώτησις καὶ, τῇ ἀληθείᾳ, ἀφελεστάτη. Ἀρχαί! ἀλλὰ λησμονεῖτε ὅτι μόνον οἱ μωροὶ ἔχουσιν ἀρχάς; Αἱ ἐνέργειαι τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρὸς μεταβάλλονται κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ θέλετε ἐκ προσιμίου ὁ πολιτικὸς ἄνθρωπος νὰ χαράξῃ τὴν πορείαν του; Ἄφετε τὴν πολιτικὴν, σᾶς συμβουλευώ, ἀλλοῦ ἀπλοῦται τὸ στάδιόν σας.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Καὶ τοῦτο χάριν τῆς ἀτομικότητος βεβαίως. Ἀλλὰ μίαν ἔτι ἀπάντησιν, εἰλικρινῆ ὅσον δύνασθε. Τί ἐννοεῖται πολιτικὴν;

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Τὴν τέχνην τοῦ ἀναβαίνειν καὶ διαμένειν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ· εἰλικρινέστατα.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Ἴδου ἀληθῆς εἰλικρίνεια, πικρὰ ὁμῶς, θὰ ὁμολογήσετε.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Σᾶς εἶπον· ἔμαθα τὴν πολιτικὴν παρ' ὑμῶν· ὅστις ἐπιθυμῆ νὰ προοδεύσῃ ἐν τῷ πολιτικῷ πεδίῳ ἄς ἀναστραφῇ μετὰ φιλαρέσκοι γυναικός· γίνεται ἀκαταμάχη-

τος. Ἄλλοτε ἐγὼ, τὸ θῦμα σας, σᾶς ἀπεχαιρέτησα πειθόμενος ὅτι σᾶς ἠδίκησα· ἐζήτησαν συγγνώμην, ὅπως θὰ ἐζήτησεν ὁ εἰς τὰς βασάνους εὐρισκόμενος καὶ ζητῶν συγγνώμην παρὰ τοῦ δημίου οὐτινος τὰς χεῖρας ἢ τὸ ἐνδυμα ἐμόλυνε τὸ ἀπὸ τῶν βασάνων χεόμενον αἷμα. Ἐκτοτε...

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

(Θέτουσα τὰ χειρόκτά της καὶ παρατηροῦσα εἰς τὸν καθρέπτην.)

Δοιπόν.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Ἐτοιμάζετε νέαν κατ' ἐμοῦ προσβολὴν; παρατηρῶ ὀπλίξεσθε.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Καὶ τελευταίαν ἐρώτησιν πρὸς ἡν ἀπαιτῶ ἀπάντησιν οὐχ ἦττον εἰλικρινῆ τῆς προηγουμένης. Ἐχετε ὠρισμένον σχέδιον πορείας, οὐτινος τὴν ἐκτέλεσιν ἐπιζητεῖτε; Ἐκθέσατε αὐτήν.

(κρούεται ὁ μέγας κώδων καὶ οἱ μικροὶ τῆς Ῥωστικῆς ἐκκλησίας μετὰ φοβεροῦ παταγού ἢ Εὐριδικῆ κλείει τὰ ὦτα της.)

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

(Προσποιεῖται ὅτι λαλεῖ καθ' ὄλγον τὸ διάστημα τοῦτο καθ' ὃ κρούονται οἱ κώδωνες. Ἐπὶ τέλους σιγῶσι.)

Ἴδου ἡ πορεία μου.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

Δὲν ἤκουσα τίποτε.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

Ἐγὼ πταίω; Ἄς μὴ ἐκλείετε τὰ ὦτα σας.

ΕΥΡΙΑΙΚΗ

(καγγιζουσα.)

Ἐνόησα. Μ' ἐνίκησατε· ἦτο ἀνταπόδοσις. Χαίρεται.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ

(ἀκολουθῶν αὐτήν.)

Χαίρετε, κυρία Εὐριδικῆ. Μὴ λησμονεῖτε ὅτι εἶμαι πάντοτε πρόθυμος νὰ ἐκτελέσω πᾶσαν αἴτησίν σας..

Δ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

~~~~~